

5. Про державну реєстрацію актів цивільного стану. Закон України. [Електронний ресурс]. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>

6. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. Закон України. [Електронний ресурс]. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

7. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Закон України. [Електронний ресурс]. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>

8. Про заходи щодо державної реєстрації прав на землі сільськогосподарського призначення. Наказ Міністерства юстиції України від 28.05.2014 №845/5. [Електронний ресурс]. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0568-14>.

РЕАЛІЗАЦІЯ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЙНИМ ЗЛОЧИНАМ

Албул С.В., к.ю.н.,

доцент, перший проректор ОДУВС

У теперішній час реалізація розвідувальної функції оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів України у запобіганні корупційним злочинам полягає у виявленні злочинних корупційних технологій, дослідженні окремих операцій та конкретних злочинних схем, встановленні задіяних у цих схемах осіб, з'ясування відносин між ними. На основі отриманої інформації організовується одночасне, або планомірне їх відпрацювання. Кінцевою метою реалізації розвідувальної функції ОРД є підготовка й обґрунтування варіантів рішень. При цьому управлінські рішення можуть стосуватися будь-яких видів правоохоронної діяльності. До основних з них відносяться: оперативно-розшукова, документально-перевірочна і кримінальна процесуальна.

У багатьох випадках, пов'язаних з корупційними злочинами, для їх якісного документування необхідна організація збору, накопичення, обробки й аналізу великої кількості інформації [1, с. 15].

Документування корупційних злочинів як правило, пов'язане з вилученням і аналізом великої кількості документів управлінської та фінансово-господарської діяльності. Часто вирішення задачі аналізу неможливе без комп'ютерної обробки даних і застосування спеціальних інформаційно-логічних методів. Ще більш складні інформаційно-аналітичні задачі необхідно вирішувати на стадії кримінального провадження, особливо при проведенні різноманітних експертиз.

На жаль доводиться констатувати, що сучасний стан інформаційно-аналітичної роботи оперативних підрозділів під час запобігання корупційним злочинам не повною мірою відповідає сучасним потребам практики. Це насамперед стосується проблем пошуку і збору первинної інформації про об'єкти оперативної уваги, при якому відчутна недостатня нормативно-правова регламентація методів, що застосовуються в пошуковій роботі. Окрім цього недостатньо організована робота щодо систематизації, класифікації та аналізу вже отриманої первинної інформації. В значній мірі це пов'язано й з недоліками у функціонуванні оперативно-пошукових інформаційних систем, що створені на рівні відповідних підрозділів, які недостатньо забезпечують своєчасне надходження і правильну систематизацію інформації для її подальшого використання [3, с. 67].

Інформаційно-аналітична робота є головним елементом реалізації розвідувальної функції оперативно-розшукової діяльності і являє собою циклічний процес пошуку, збору, опрацювання, переосмислення, зберігання, видачі інформації та її використання для прийняття оперативно-тактичних та інших рішень. Можна визначити три методи інформаційного забезпечення в оперативно-розшуковій діяльності: інформаційно-аналітичний метод оцінки оперативної обстановки; інформаційно-аналітичний метод отримання і обробки відомостей про осіб, факти і події, що становлять оперативний інтерес; метод пошуку й використання відомостей, що містяться в інформаційно-пошукових системах [2, с. 120-121].

Процес інформаційно-аналітичної роботи поділяють на п'ять етапів: збирання, оцінка, систематизація, аналіз і поширення інформації [3, с. 191-195]. Збирання відомостей відкритим чи таємним шляхом, відповідно, є початковим етапом. Першочергова оцінка отриманих відомостей передбачає аналіз отриманої інформації з позиції її об'єктивності та корисності. Таку оцінку здійснюють

працівники оперативних підрозділів, які збирають відповідну інформацію, адже вони мають у своєму розпорядженні всі дані про саму оцінювану інформацію, а також про її джерело. Аналітичний етап інформаційно-аналітичної роботи, на нашу думку, має в повноцінному розумінні передбачати оцінку, аналіз й узагальнення всього об'єму отримуваної інформації. Аналітичну частину можна визначити як стадію логічного синтезу окремих елементів інформації, що зовні можуть не мати між собою реляційних відносин, у систему цілеспрямованої інформації. У результаті цього процесу виникає нове знання.

Задачі, розв'язувані інформаційно-аналітичними підрозділами щодо виявлення ознак корупційних злочинів, впливають з основних напрямів інформаційно-аналітичної роботи. Пропонується їх об'єднати у три наступних блоки:

- задачі інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової, документально-перевірочної і кримінальної процесуальної діяльності;
- задачі інформаційно-аналітичного забезпечення інформування державних органів влади про результати, проблеми і заходи боротьби з корупційними злочинами;
- задачі експлуатації і розвитку інформаційних систем правоохоронних органів, що здійснюють протидію корупційним злочинам.

До компетенції інформаційно-аналітичних підрозділів входить організація і проведення аналітичних досліджень з проблем оперативно-службової діяльності в інтересах підвищення ефективності боротьби із злочинами та іншими правопорушеннями. До основних задач інформаційно-аналітичних підрозділів відноситься також організація міжвідомчої інформаційної взаємодії правоохоронних і інших органів виконавчої влади з метою захисту інтересів держави. Не менш важливим є завдання інформаційно-аналітичних підрозділів щодо організації проблемно-цільових аналітичних досліджень з метою стратегічного і тактичного планування діяльності правоохоронних органів.

В управлінській діяльності значний обсяг аналітичної роботи припадає на планування [2, с. 135]. Це стосується таких проблем, які мають значення для держави і правоохоронних органів України в цілому, або є загальними для різних структурних підрозділів.

Наступна задача полягає у проведенні спеціальних досліджень спрямованих на забезпечення перевірок міжрегіонального масштабу чи розслідувань складних злочинів на основі використання спеціальних інформаційних технологій.

Інформаційно-аналітична діяльність є сполучною ланкою для всіх правоохоронних органів як з погляду вертикальних зв'язків, так і зв'язків горизонтальних. Предметна область такої роботи являє собою відображення всієї сфери діяльності й охоплює інформаційне поле, яке відображає узагальнену сукупність процесів у транспортній галузі країни. Практика боротьби зі злочинністю переконливо свідчить не тільки про суттєву, а в багатьох випадках пріоритетну роль системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів, як ланки, що зумовлює значною мірою ефективність управління в правоохоронних органах і ефективність роботи всієї системи правоохоронних органів у цілому.

Підсумовуючи викладене зазначимо, що реалізація розвідувальної функції оперативно-розшукової діяльності, зокрема щодо запобігання корупційним злочинам являє собою принципово нову для України сферу діяльності. За минулі роки діяльності правоохоронних органів створена система територіальних та центральних інформаційно-аналітичних підрозділів. Накопичено великий досвід вирішення задач інформаційно-аналітичного забезпечення профілактичної, оперативно-розшукової, документально-перевірочної і кримінальної процесуальної діяльності. Однак, складність, новизна і специфіка цієї діяльності вимагають подальших ґрунтовних розробок методологічних основ її організації.

Література

1. Албул С.В. Організація та сучасні проблеми боротьби з корупцією і організованою злочинністю. – Одеса: ОДУВС, 2012. – 54 с.
2. Албул С.В. Основи оперативно-розшукової діяльності : навчальний посібник /С.В. Албул, С.В. Андрусенко, Р.В. Мукоїда, Д.О. Ноздрін: за заг. ред. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2016. – 270 с. – з іл. (Серія: Теорія і практика ОРД).
3. Катеринчук І.П. Інформаційне забезпечення діяльності правоохоронних органів України: проблеми теорії і практики: монографія / І.П. Катеринчук. – Одеса: ОДУВС, 2015. – 392 с.